

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate. 200

bonamente:

un an . 520 Lei
1/2 an . 260 Lei
1/4 an . 130 Lei

Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI.

2 Lei ex.

Cenzură și Morală

Arad, 19 Iunie.

Cronica vremilor noastre de după război va avea să înregistreze, între altele, și o schimbare de direcție în viața publică a țării, apariția în viața publică a unui nou tip de apărător al democrației, al acelei democrații care sin- tează a câștigat realmente pe urma războiului mondial și în numele că- ru se încearcă azi o nouă răstura- re a așezărilor noastre.

Seamă de politicieni și ziaristi nu luat în serios rolul de păzitori ai democrației pe care vor cu tot- dănsul s'o monopolizeze ca pe o plă- afacere de câștig sigur și re- c. S'au constituit într-o falangă „luptători” cari se pretind urmași ai „bătrânilor luptători”, cum nu- pte ei, în mod așa de pitoresc și pretențios oarecari figuri din isto- luptelor noastre politice cari nu potrivesc nici pe departe cu fă- ciția vremilor de față.

Toate problemele la ordinea zilei trecute prin ciurul creierului lor iocratic și când n'au ce face por- t, fiecare precum îl taie capul, ice înfricoșătoare împotriva cen- zurii.

Suntem denunțați lumii întregi, românii, ca reacționari, retrogrozi, în popor care n'am merita nu- lai răsplata victoriei, dar nici- lar colțul de pământ pe care ni- on lăsat, în Europa, șirul genera- șiilor de înaintași. Și e o mare ne- pte aci, cel puțin în ce privește strămoșii noștri. Pe vremea lui ad Tepeș, de pildă, este cert că- exista cenzură. Și dacă ar putea- bi astăzi mohoritul Voevod ar- iza, desigur, cu dispreț, această- bilă armă, cu care reacțiunea ci- rată de azi înăbușe avântul ge- al democrației iubitoare de- și frăție eternă între oameni...

Ca profesioniști ai condeiului tem și noi, desigur, împotriva- irei știrbiri a libertății tiparului e pronunțăm, dinainte, hotărât, otriva oricărei restricțiuni în ma- e de gândire scrisă. Dar suntem- așa de categoric, împotriva tutu- acelor cari, întruși în breasla- stră n'au știut să evite, ci dim- rivă, au provocat asemenea mă- li! În definitiv, censura n'a fost- entată de azi și nici nu s'a născu- ara noastră. Ea a fost apreciată- toți cei ce au aplicat-o, — cari au- tit și socotesc democrația, după- iniția d-lui N. Iorga, ca o guver- e pentru popor iar nu prin- iorul celor săraci cu duhul, — ca- riu necesar, creat el însuși de- e josnicile instincte și mișelia ele- telor disolvante din sânul societă- r omenești și ale organizațiilor- stat constituite. Este o contra- idere indicată de fatalitatea impre- rilor și a moravurilor contimpo- e cari sunt altele decât pe vremea- Matei Basarab, care drept sanc- ie împotriva celor cari călcău- umb are, în pravila lui, „tăierea- ulariului vinovat”.

Am dori să vorbim serios și să- tăm și pe numiții apărători ai- iocrației la seriozitate.

și iau angajamentul ziarele cari- geră zilnic împotriva cenzurii să- lice fragmente necensurate pe- li le vom pune la dispoziție, din- ele cari apar în ungurește, nem-

teste și rusește în unele provincii? Publicarea singură a acestor repro- duceri, dacă mai au un pic de bun simț și logică i-ar vindeca la sigur de censurefobia de care dau zilnic dovadă, cu rost sau fără rost. Le vom servi articole scrise împotriva intereselor țării, pe cari înșiși dum- nealor, de ar fi fost cenzori, le-ar fi suprimat. Atunci?

Rămân ziarele românești scrise în

limba țării. Aci, vorbim cu durere.

Censurarea unora din ele este, recu-

noaștem, ceva mai mult decât un

act arbitrar, este o lecție de înaltă

morală națională, un act care pla-

nează deasupra tuturor legilor și a

tuturor conștiințelor. Este imperati-

vul categoric al etice de rasă, care

răstoarnă astfel cunoscutul dicton-

latinesc: Quod licet... bovi

non licet Jovi.

Al.

NOTE

„Privighetori în altă țară”

Nici un popor de pe continent n'a dat un procent mai remarcabil de talente decât Românii pentru acel mare laboratoriu al spiritului uman, care este apusul Europei noastre. Și în special grandioasele sale de spec- tate ale Parisului răsună de adevă- rate glorii ale talentului românesc.

Incepând cu marele maestru al vioarei d. Enescu, care este un oas- pete întotdeauna cu drag așteptat de lumea muzicală, o pleiadă întreagă de artiști de toate genurile împopulează afișele evenimentelor culturale din uriașă metropolă. Și nu nume de a doua-treia mână, ci în aproape toate cazurile tot atâtea simpatii ale exi- gentei opinii parisiene.

Însășind numai la întâmplare, fie din memorie, fie din însemnările ce ne-am făcut pe urma dărilor de seamă din ziare, avem un tablou surprinzător de elocvent.

Așa la Comedia Franceză De Max și ne- întrecuta noastră Mărioara Ventura, sunt socotiți printre stelele Thaliei franceze. Stroescu la Opera Comică este un aplaudat interpret al lui Debussy. La marea Operă din Lyon este prim tenor d. Jean Nicolescu. Romanii Manolescu și Yonnel la Operă, numără o serie de rare succese. Și acești artiști ai noștri, și mai cu seamă d. Jean Nicolescu are bunul obicei de a-și im-

bogăți repertoriul cu cântece romă- nești, pe cari e chemat să le biseze.

În carnavalul din anul acesta au fost dese afișele concertelor date de pianiste ca Cella Delavrancea, Aleice Cincinat Pavelescu, baritonul D. Flo- rescu și violonistul Silvio Florescu. Nu mai vorbim de numele atât de cu- noscut la Paris al d-lui Stan Golestan, compozitorul nostru strălucit, care a împrietenit auzul Francezilor cu duioa- sele motive ale muzicii românești.

Dșoara Elena Zamora a cântat la Palace, iar d-șoara Alice Cocea este o bijuterie a cercurilor artistice franceze. La L'Atelier au fost remarcate d-șoa- rele Jenica Atanasiu și Viorica Anghel. Vulpescu a cântat cu un mare brio la Opera din Monte-Carlo.

Sunt în sfârșit memorabile trium- furile domnișoarei Elvira Popescu în hall-ul Olympiei și mai ales la teatrul Michel.

Francezii sunt transportați pe ari- pile fermecate ale spiritului de inter- pretare românesc și am avut în iarnă și primăvara din anul acesta emoțio- nante clipe de satisfacție citind atâtea elogiuri despre compatrioții noștri, cari deși astăzi își dau floarea darurilor pe altarul culturii franceze, nu uită totuși de legăturile intime cu țara și neamul lor și duc spre orizonturile culturii mondiale, ca în șireag de păsări măiestre glasul înlăcrimat al sufletului nostru plin de nedeslegate taine.

Am dori totuși ca acest nestăvilit exod al valorilor noastre cele mai de seamă să ia proporțiile aportului firesc ce trebuie să dam civilizației globului, rămânând la sânel sărac al țării în- treaga lamură de talente câte le naște geniul poporului nostru.

Deschiderea sesiunii Sinodului

Sesiunea de primăvară a Sinodului s'a deschis ieri dimineață, în str. Antim. La orele 10 s'a oficiat un Tedeum de către vicarul Mitropoliei. Sedința s'a deschis la orele 11, sub președinția mitropolitului pri- mat. Din partea ministerului de culte au fost de față d-nii: ministru Al. Lăpădatu, V. G. Ispir secretarul general și St. Bră- dișteanu, directorul general al cultelor. D. ministru Lăpădatu a citit mesajul regal de deschidere a sesiunii de primăvară a Sinodului. Mitropolitul primat a expus apoi programul de lucrări al sesiunii, printre care lucrările cele mai importante sunt re- forma calendarului și constituirea unei episcopii pentru administrarea averilor bi- sericii din Basarabia. Înaltul prelat a cerut apoi d-lui ministru al cultelor să intervină pe lângă guvern să se acorde sumele ne- cesare pentru satisfacerea nevoilor urgen- te ale bisericii. Răspunzând primatului, d. mi- nistru Lăpădatu a asigurat Sinodul de so- licitudinea d-sale și a declarat că o parte din excedentul bugetului pe anul trecut va fi destinat instituțiilor bisericești. Se- dința s'a ridicat la orele 1 d. a.

Amintire

Mă oprise în pridvorul unei clădiri înalte de lemn ca un han, uitându-mă cu mirare înainte. Dumbrii brunii de măs- lini, prin frunzișuri turlu și cupole de mănăstiri în straja chiparoșilor, iar mai încolo se ridica drept și marmorean Atosul cu umbra-i până departe întinsă pe mare. Printr-un val de gânduri le zăream — toate desprinsе oarecum din fire; o fântână as- cunsă undeva cu zvonul neîntrerupt de cur- gere în tihna luminoasă creștea, prelungind în mine, simțământul de visare. Închideam ochii, și adănc în trecut amintirilor se res- frăgeau și dumbrii și mănăstirile și mun- tele sacru, precum le cunoșcusem din zăgră- veli cât și din spusele tatii. Că deseori ve- nia tata cu treburi pe-aici; și totdeauna îl așteptam ca dintr-o nesfârșită depărtare, unde pașii obosiți ai pelerinilor dacă mai străbăteau. Cu grabă și neastâmpăr de bu- curos mă alăturam de tata, și domol din vorba lui întreg cuprinsul prindea să răsară.

Colo în mijloc Caries cu mici dugheni lângă dugheni, launtrul cărora tineri călu- gări palizi mișcau, și atâtea lucruri măestre scelipiau din umbră: tăvi sculptate în lemn, cruciulițe cu puncte de oglinzii, mătâni de

umbră, icoane în fel și chip de culori. Și din țargul acesta intrai deodrept în prisoi- sul frumuseții de țară — mukul învecinat cu leandrul, castanul cu portocalul greu de po- doabe, pe când vița și curpenul aruncau bo- găție de țesături înflorite pe crengi. Citoate multe deopotrivă la soare, nici freamat de iubire, nici soaptă de alt sex; numai călu- gări în rase negre strecurându-se pe dru- muri cu semne de cruci la răspântii ce spu- neau de lăcașuri sfinte în dreapta și în stânga și în lung, până spre muntele însuși ca o statuie uriașă de pază la capătul mă- rilor.

Apoi și celelalte multe: icoanele năzdră- vane, cari, mutate din loc, se înturnau sin- gure; clopotele mari fără seamă, bătând năpraznic dela sine; un cireș cu cireșele mi- raculoase de vindecare...

Intr'un rând tata rămăsese foarte uimit și zile întregi nu-și putea lua gândul dela ceiaze văzute. Aproape de Schitu Prodromu- lui undeva, o cărărușă săpată în țărâm; pe o scară de lemn subredă coborâse înăun- trul unei peșteri, unde o nălucă de sihastru în cărunțită neordine îl primi și ridică asupra-i mâna spre binecuvântare:

„Dumnezeu să-ți fie într'ajutor!”

Dela frații de peste hotare

— Tragedia Aromânilor —

Arad, 19 Iunie.

Dacă tragedia Românilor din Ar- deal, Bucovina și Basarabia s'a curmat la 1918, martiriul Aromânilor, mai ales al celor rămași sub dominația gre- cească, continuă încă și va continua până în ziua când toți cei ce simt ro- mânește în România întregită, se vor ridica hotărât și vor cere măsuri ene- rgice contra Republicii grecești care, împotriva clauzelor tratatelor de pace, amenință elementul aromân cu di- strugerea.

Ofițeri greci, deveniți deodată rășboinici — după fugile sănătoase din Azia minoră — asasinază mișelește populația pacinică aromână pe motivul că guvernul român întârzie să recu- noască republica greacă.

„Societatea Macedoromână” din Bu- curești primește mereu știri sfâșietoare de-acasă. Strigătele de durere ale fra- ților noștri nu mai conțenesc. Toate aceste masacre sunt răspunsul Greciei oficiale și neoficiale la proverbia, ne-

înțeleasa ospitalitate românească, la bunătatea fără margini a poporului nostru exploatat până la sânge de vampirii de ieri și de astăzi ai Fana- rului.

Tratamentul de favoare la care sunt supuse sutele de mii de greci din România, Atena, în care aurul dus din țara noastră a înălțat palate și bise- rici, răspunde cu masacre.

E sub prestigiul României să su- porte mai departe această stare de lucruri. Cu asasinii trebuie să se pro- cedeze cum se procedează cu asasinii. Dacă guvernul din Atena nu va face să fie respectate viața și avutul Aro- mânilor să se răspundă cu cele mai energice represalii.

Nu trebuie să fie lăsați Români de peste hotare să creadă că România se desinterease de soarta lor.

Apărând viața acestor frați ai noștri, România își apără propriile in- terese.

Românii de peste Nistru

Arad, 19 Iunie.

În seria ei de publicațiuni folosi- toare și patriotice pe care le scoate editura „Cartea Românească” a apărut de curând o broșură intitulată: **Românii de peste Nistru**. E scrisă de un publicist basarabean V. Harea, azi bibliotecar la Biblioteca Universității din Iași. Un idealism cald transpiră din paginile acestei broșuri.

Dl. profesor universitar I. Simio- nescu, cunoscutul popularizator al tuturor gândurilor și operelor de bine, ne resumă aceasta carte de interes pentru toți Românii, în felul cum urmează:

În broșura pomenită, se descrie viața acelor moldoveni pe care soarta i-a mănă- departe-departat în stepele întinse ale Rusiei, trecând Bugul, trecând Nipru, ajungând până'n Crimeea ori Caucaș. Nu sunt simple colonizări, reșete, refugiu aici și colo, cum sunt colonizările sașilor în Ardeal.

E o revărsare a prea-plinului din apus, e valul ieșit din matcă, trecut peste Nistru și din ce în ce slăbindu-se până la Glodoși, sat la 150 km. de Nipru, în dreptul Cer- năuților.

Mai ales acum, când din motive atât de departe de principiile inițiale de guvernare, Republica Sovietică ne contestă chiar dreptul de stăpânire a Basarabiei, parte ruptă din trupul Moldovei lui Ștefan și a lui Cantemir, ceteira broșurei d-lui Harea, poate deștepta în sufletul fiecărui român, țăriia trebuitoare pentru înfruntarea ori că- ror încercări de știrbire a unității noastre etnice cât și încredere în sănătoasă desvol- tare a neamului nostru în viitor.

Nu numai că Basarabia e curat romă- nească, dar ea e apărută dincolo de Nistru, în tot lungul ei de scutul altor români, transnistrienii, rămași curaji la suflet, păstră- tori, până la arhaismul vremurilor plăsești, a limbii moldovenești, cât și a credinții și datinelor strămoșești.

Când am auzit vorbind pe unii dintre primii studenți transnistrieni de la Universi- tatea din Iași, nu-mi venea să cred urechi- lor. Era graiul cel mai curat, o moldove-

Deoparte gata făcută o groapă, în care pusnicul se întinse:

„Acesta mi-l locul de hodină, aștept zi cu zi milostivirea Celui-de-sus”.

Abia lega cuvintele, șoptit, stins, în tremur de slăbiciune. Tata întreabă:

— Și de când, prea cuvioase?

— După ce am pus temeiul schitului, m'am tras încoace singur; ci cât o fi de- atunci...”

Cum să știe? Timpul aci nu avea în- țeles; nici azi, nici mâine — o tângire goală, mohorâtă, fără dorinți, pulsând numai de bătaea surdă a mării dinafară.

„Părintele Gedeon dela Prodrom îmi trimete pâine uscată și de băutură are grijă Dumnezeu”, zise pusnicul, cu mâna spre un colac de piatră, unde se strângea ceva apă; iar deasupra, în razele puține ce străbăteau prin crăpăturile de stânci, atârnau câteva crengi de smochini și pe crengi roade coapte — o minune de văzut!

Și mai spunea tata de încă unul, un oarecare Atonitul; cu nespusă taină, clătî- nând din cap, repeta el: Atonitul. Atonitul! Parcă însuși numele ar fi trezit ideea unei ființe împărțându-se din viața îndelungă a muntelui:

„Singur în turnul părăsit de lângă Lavra...”

Acı amintirile mele se turburau, șterse, năpădite de ani. Dar, găsindu-mă acum pe

chiar tărâmurile ce mă îmbiaseră odată ca din basme, mă izbi fără voie apropierea tatii între pusnicul din peșteră și acela din turn: întâiul va fi și trecut de sfârșitul ce- și-l pregătise cu dinadinsul, celalt însă... Avea oare moarte?

„Mă duc să-l văd”, îmi zisei. Și pornii atunci din Caries. După numeroase ocoluri se ivi pe deal, cu împrejurimi de piatră întinse: Lavra. Un drum scurt, aproape boltit în verdele copacilor, ducea spre arse- nana mănăstiri — o închipuire de port, fără nici un vas, stăpânit în stănga de un turn ca un far pe o stâncoasă prelungire. Nimic nu clinea; doar la un timp pe nesimțite răsări cineva înainte-mi:

„Singur în turnul părăsit de lângă Lavra...”

Antonitul, negreșit! Nu mă puteam în- șela, după întreaga-i arătare nu mai părea cu adevărat om dacă o vraje n'ar fi însuflețit oarecum pe sfântul vreunei icoane bizantine: slab și desirat, cu obrazul ca ceara, abia deslușit în surburile bărbii și părului roșu, lung. Mă apropiai, pomenindu-i de tata. Își aduse aminte, neîndoios; că-mi făcu semn de-l urma într-o cameră din vârful turnului, înălțimea căreia precum și alăturarea mării, cu nesigurul zărilor fără de urme, mă stră- mutau la o așa depărtare singuratică, unde nimic din pulberea grărilor pământesti nu

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE: Autobuse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (In-cărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de gheinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000—1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magazinele de consignație mai jos notate.

Arad: Intreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri numărul 6. **Brașov:** „Silvania“ Intreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor numărul 7. **Cernăuți:** „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9. **Cluj:** Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3. **Lugoj:** Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj. **Oradea-Mare:** „Economia“ S. A. pt. Comerț și Ind. Piața M. Viteazul 1. **Sătmăr:** Frații Princz, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini. **Sibiu:** Compania Anglo-Americană, Bretter Promenade. **Târgu-Mureș:** Biró E. Ing. mech. intrepr. tehnică Strada Ștefan-V. 1a. **Timișoara:** Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 5.

S'a deschis!

BAZARUL-VICTORIA

în fostul local al lui Gheorghe Menyhért

Depozit permanent de cele mai noi modele parisiene și vieneze, mantale pentru dame în cea mai elegantă execuțiune, costume, bluze, haine de seară

Se caută

un servitor, om de casă. Să știe scrie și cite în limba română, să știe limbile maghiară și germană. Să fie om statornic, preferabil familist. A se adresa la administrația Tribuna Nouă.

O cassă de fier

(wertheimiană)

ori alt sistem, folosită, căutam spre imediată cumpărare. — Administrația „Tribuna Nouă“ Arad.

Institut de arte pentru sculptură de metal și stampilii de cauciuc, precum și tipografie în relief

„PERFECT“

Arad, Str. Eminescu 15, căsuța poștală 97.

PETROL

Benzină

ușoară pentru automobile și ghea denaturată, precum și ori-ce

Uleiuri minerale

se găsesc de vânzare la

Societatea Anonimă

pentru

Distribuirea Produselor Petroleului

București, Strada General Budișteanu No 11 bis

Depozitul Arad: MICALACA-NOUA

Strada Principesa Ileana No. 20.

Au sosit

mari transporturi de hârtie pentru mașină de scris și recheșite de biuro, la „Librăria Concordia“ Arad, Strada Eminescu 10.

Dactilografă

perfectă, care cunoaște și limbele maghiară și germană, se caută spre imediată și permanentă angajare. A se adresa la administrația ziarului „Tribuna Nouă“.

Pește proaspăt

a sosit la firma:

IOSIF LUTTWAK, ARAD.

Populația germană a orașului Arad

organizează Duminecă 29 Iunie (Petrui și Pavel) în păduricea orașului o

Serbare populară

cu

sărbătorirea hramului bisericii.

Răspândiți Tribuna Nouă!

nească mlădios intonată, cum rar se aude chiar prin părțile de munte ale Moldovei. Nici urmă din accentul slav, care caracteriză graiul cărturarilor basarabeni. Cărtind nu i-am auzit nici a dată; nu le-am prins nici într-o împrejurare semetia adesea bazată numai pe presupunerea unei culturi zisă superioară, pentru că s'ar trage dintr'un izvor de idealism umanitar. Dimpotrivă i-am simțit pătrunși de cel mai sincer naționalism, abea așteptând vremea când să se întoarcă fiecare în satul lui, spre a propovădui credința într-o legătură mai strânsă, cu trunchiul neamului românesc.

Aceleași semne de înviorătoare sănătate etnică se desprinde și din descrierea vieții dușă de cei peste 600.000 moldoveni, adunați în sate compacte, cu nume atât de evocatoare ca Bolohani, Strâmba, Moldovăncă, Botoșani, neschimbate de veacuri, chiar prin părțile Ecaterinoslavului. Mai toți sunt legați de pământ; așezările lor, într-o vreme când populația era rară, sunt rămase acolo unde pădurea se îmbina cu câmpul. S'au ales locurile, nu s'au lăsat unde era loc slobod, fie și stepă dogorită, ca nemții, rușii ori bulgarii de mai târziu.

Au descălecat cei dintâi prin ținuturile unde se află, poate chiar mai înainte de căt Ucrainenii. Și n'au ramas înstrăinați de obârșia lor. Mitropolitul Danil de Braïla, chiar în veacul al 18-lea se intitulează „al Nistrului și a întregii Ucraine a Hanului“. Sub binecuvântarea lui se construiesc biserici în sate românești depărtate. Aceleași obicei-

iuri la nuntă, la înmormântare, ca și la ceilalți români de pretutindeni, diferite însă, de a străinilor de cari îi înconjoară.

Ca o trambită răscolitoare, din zări nebănuite până mai acum 7 ani, suna cuvintele celor dintâi transnistrienți, treziți de revoluția din adormirea seculară, la congresul moldovenilor ținut la Tiraspol în 1917.

„Deci noi Moldovenii n'am fost învățați până astăzi, pentru că ni-au fost oprită deșteptarea și lumenarea Neamului Nostru în limba Nuastră Moldovenească.“

Iar altul, bătrânul octogenar Filimon Marian, scrie tot în același an: „Însă dacă Milostivul Dumnezeu ne-ar învrednici să ne dea un preot Moldovan baștină, asemenea și un psalt, apoi atunci n'ouă ni s'ar pareă, că aceasta este la noi al doilea Paște“.

A fost o clipă de senin. Pe urmă iarăși ceata deasă se lăsa, aceiași care amenințau să se abată și dincoace de Nistru. Tăria cpririi în sufletele noastre ar trebui să steie Slăbiți prin patimi trecătoare dar primejdioase, ca praful când e vorba de ființa neamului, nu dam cu brațele deschise și dușmanilor din afară și celor furiași printre noi. Macar glasul îndurerat al celor nenorociți prin rămânerea lor în afară de graniți, să ne dea puterea a ne gândi și la viitorul acestei țări, în tot momentul.

Ei cereau preoți, pentru a înțelege ruga către Cel de Sus, susținătorul lor în nevoi. Din ruga lor să rupem sfârșitul și să spunem într'una: „Isbăvește-ne de cel rău“

Viitorul orașului nostru

Preocupări principale. — Incurajarea edificărilor. — O nouă stradă și pavarea orașului. — O pompă cu motor. — Distribuția loturilor de casă funcționarilor

Aducându-ni-se la cunoștință că o mare parte a bugetului cerut de către primăria locală a fost aprobat, pentru a cunoaște cât mai precis viitoarele înbușături ale stărilor de lucruri de azi, ne-am adresat dlui dr. I. Robu, primarul orașului, care a binevoit să ne comunice următoarele:

Zelul funcționarilor

— În primul rând trebuie să vă spun, că deși actualele lefuri ale funcționarilor aparținători primăriei sunt neîndestulătoare, totuși acești funcționari depun cea mai încordată muncă pentru ducerea la bun sfârșit a lucrărilor care li se încredințează.

Preocupări principale Tramvaiul electric Uzinele comunale

— În momentul de față sunt preocupat cu studierea Uzinelor Comunale, cărora sunt hotărât a le da o intensitate de lucru cât mai mare, pentru a putea înlătura — în limitele posibilității — starea de azi. De asemenea aștept, că în termen de maxim 10 zile, să pot avea răspunsul unei societăți Belgo-Române, cu care nu de multă vreme am tratat chestia instalării tramvaelor electrice în întregul oraș. Această societate are obținute date de către noi și expirarea ei este în ziua de 30 Iunie a. c. În caz de neacceptarea condițiilor — fie de o parte, fie de alta — în privința acestei electrizări a orașului, am făcut comunicări prin consulatele noastre tuturor Statelor europene inclusiv Statelor Unite din America, atașându-se la aceste comunicări și un plan cu amănunțime studiat.

Incurajarea edificărilor

— Având în vedere că în ultimii cinci ani în acest oraș destul de industrial și comercial, nu s'au ridicat clădiri mai de loc — ajungând în momentul de față cu un

procent de locuințe nesuficiente actualei populații, — am hotărât incurajarea edificărilor de clădiri, cointeressând primăria într-o acțiune care lucrează în această direcție sub înțelegerea unui grup de finanțieri, între care am dat acces destul de apreciable și capitalurilor străine. Despre aceasta chestiune vă voi putea vorbi mai pe larg, când proiectul va lua o formă definitivă — deocamdată fiind numai în curs de studiere.

O nouă stradă și pavarea stradelor la cartiere

Actualul buget permițându-mi o activitate mai rodnică, am hotărât deschiderea stradei Mocioni, tăind în două „Parcul pădurice“ pentru a eși direct în strada Miron Costin, al cărui început este în fața magaziiilor gării locale. Cu deschiderea acestei căi nouă de comunicație, se va putea descongestia aproape complet actuala cale: gară—oraș, vehiculele de tracțiune grea având o cale specială și mult mai redusă ca distanță. Deasemenea am prevăzut și am început lucrările pentru pavarea și repararea tuturor stradelor atât din centru, cât și din cartiere.

O pompă cu motor

— Pompa existentă în remisa pompierilor, nefiind proprietatea primăriei, și cum această pompă nu este capabilă de o intervenție urgentă și eficientă în cazul unui mare incendiu, am comandat în uzinele fabricii „Astra“ o pompă cu motor instalată pe automobil și care în caz de incendiu pe lângă că poate fi pusă în funcțiune imediat, dar mai are și puterea de a arunca la mare distanță o mie de litri de apă pe minut.

În legătură cu aceasta lucrez la proiectul înmulțirii gurilor de apă și așezarea lor în locuri convenabile unei intervenții rapide. Deasemenea intenționez amplificarea instalațiilor dela uzina de apă, cari în momentul de față deși au o capacitate de 3000 m. c. de apă, totuși din cauza întineririi străzilor și parcurilor prin urmare repetată, s'a observat că actualul procent de apă nu este îndeșulător.

ajungea, unde ochiul anevoc putea găsi reazam numai pe o insulă pierdută în larg. „Lemnos...“ zise Atonitul în chip de lămurie.

— A. Lemnos, vechiul popas al Argonauților!

— Știi asta? întrebă el grăbit, parcă deodată aș fi răscolit niște cugetări statornic-apăsătoare într'insul.

— Totdeauna m'a atras mult povestea călătorilor pe Argos. Nu-i așa? Cum aci nu-s astăzi decât bărbați, atunci în Lemnos erau numai femei.

Și odată cu rostirea cuvintelor îmi tremură pe dinainte întregul episod cu insula; lăson în floarea vârstei, pe umăr cu mantia de purpură plină de strălucirea atâtor minuni brodate, pășind la țarm și grăbind spre frumoasa Ipsipili; ea decum îl vede, simțindu-și sufletul pătruns de un fior neașteptat; și tovarășii tineri de pe Argos îndreptându-se prin amurgul rumen, încărcat de nesațul multelor dorinți; și bucuria primirii; și oaspețele bogate, cu fumal aromatic al jertfelor de mulțumită zeilor; și danțul în văpăea tortelor iubirii; și beția plăcerilor dulci demult stăpânite...

Atonitul îmi risipi vedenia:

— Ori cât de mari ispitele, nu i-au oprit locului. A biruit gândul ținței lor și s'au dus înainte pe calea menirii.

— Care? Lăna de aur?

— Așa că un zămbet plin de îngăduință: „Fătul meu, așa socoți? Trude fără număr, primejdii grele de moarte — pentru atâtă lucră? Să-ți spun, altceva fusese: o carte în piele, da, da... o carte neasemuită, în care sta scris cu slove de aur leacul mult răvnit al întineririi, taina tainelor ascunse“.

Il priveam din ce în ce mai nedumerit. Seda pe un mindir, iar alături, cât și pe dusele, zăceau tomuri în grămăzi. Printre o use ca un dulap de zid îmi păru că osebesc eprubete, sticle cu felurite esențe, alambicuri; toate aci se luminau, aci cădeau în jumătate-întinerie pe urma norilor din țărne, ale căror umbre mișcau neconștient pe întinsul mării; și odată cu ele și Lemnos plutia ca o navă înaintă.

Am întrebat:

— Cartea cea cu slove de aur unde-ar fi astăzi? Că puseseră Argonauții stăpânire pe ia.

— A pierit, desigur. Și nu mai știm... Doar în scrisuri vechi aflăm de niște vâpăi magice cu darul întineririi — atâtă doar,

Distribuirea loturi de case funcționarilor

— Conform legii improprietății lor la orașe — voui începe în timp cel mai scurt, distribuția loturilor de case cuverite funcționale

DI dr. Robu a mai binevoit ne dea foarte prețioase relații chestia încetătenirilor, pe care voui împărtăși cititorilor în numărul nostru de mâine.

Un nou steag românesc

Chi ar din prina zi a apariției sale „Tribuna Nouă“ a trezit largi simpatii în lumea românească. Mult apreciatul poet, maiorul Volbură Poiașcu, scrie următoarele rânduri de încurajare.

La Arad, orașul dela marginea de țară noastră, și care astăzi, ca nici un alt oraș, cuprinsul țării poartă pecetea vechiului război, coplesit de străini, se înalță desăvârșind un dom nou românesc, în numele acestui ziar.

Un ziar nu înseamnă o redacție în care să fie alese și pe urmă date la mașina de tipărit, înseamnă altceva: înseamnă un suflet, o creație și împrăștiere din belșug cuvintelor, gândurilor de bine și dorinți de înălțare, acolo unde dreptatea ține încă de cumpăna ei.

Redactorii, asemeni albinelor, caută cea bună a sufletului și a faptelor omenești, o prezintă cititorilor în forma cea mai frumoasă, în scopul ca să o primească mea la vatră cu brațele deschise și gustu ei, fiecare să se simtă întărit, să se vadă de putere nouă de muncă.

Poate că, acest ziar, va prezenta în parte sufletul specific național al ținutului a Nimeni, în cazul acesta, să nu-l învin de regionalism.

Dar va prezenta numai lumina faptelor săvârșite în numele unei idei scumpe de țară, în numele unei anume a acelei idei.

Învalve pe români în statornicia îndemnată lucru făcut pentru proprierea sufletăscă a marilor românilor din țara întregită.

Va fi acest ziar o comunicătură suflă pentru toți.

Seara, obosit de munca grea, lucrător pământ, ca și cel ce lucrează în fabrică, și a acel care câștigă pâinea de toate zilele gustorind, toți acei cari vor să-și lăture sufletul, toți vor găsi citind acest ziar o aprobare și o înimă.

Acolo unde va sălășiul durerea, acest ziar cauta să ducă mângăiere; acolo unde va sălășiul credinței și necredinței, va duce încrederea în puterile noastre, vrednice de a păstra conștința națională, pe care l'am moștenit toți cari s'au jertit pentru întocmirea lui.

Nici odată nu vom arunca mărghărit gura porcilor.

Și foc va fi acest ziar care va arde în zgura ce prinde să învelască aurul curat al ființei și se arată înca doritor și poltră muncă și menținere a ordinii.

Volbură Poiașcu

Visurile, visurile

— Dela corespondentul nostru special

Timișoara, 19 Iunie

Politia din Timișoara a convocat azi înainte de prânz tabloul bagajelor reatilor liceului piarist de acolo, în vitrina magazinului de mobile, capte în „Drucker“. Confiscarea acestui tablou s'a făcut în urma unui denunț, la politie de către d. Oct. David dactor la ziarul „Voinea Banat Sus, la mijlocul tabloului, era de nată, în mod foarte discret, între pajura maghiară cu coroana și Ștefan, iar jos, la stânga, un el uniforma liceului piarist privea, o miratie, simbolul Ungariei milenar indisolubile.

Divizia I-a s'a sesizat de acest tablou și se crede că inovații — care tre căutați chiar printre profesorii liceu, — vor fi înaintați Curții de apel.

Noi ne facem datoria de a ocu atenția Ministerului de Instrucție blică, asupra acestui gest nesocotit.

— A. M. —

licăritul unei amintiri dintr'o lume pot mult stinsă. Ci, fătul meu, noi — suflet nădejdea putinții, și vom izbăvire zabavă morții, nu s'o alungăm venca este și o margine... Bănuim noi m străcatalisme ne așteaptă? Pământul Te odată și odată va fi înghițit de noianea risipi în pudrerie de farâne, cari, dumai curi, se vor închea iar și vor zidi Te spre a purrede iar dintru început prezării apoi, cu tot ce-a fost izvodit, ptam iar și iar...

Esii din turn cam aiurit. Imi ză tamplele aprinse; de aceia și simții rire mângăioasă în aerul de afară. între timp, și din zare în zare un arc se arcuia; iar dinaintea lui, resfrângându rile, și muntele, și nesfârșitul mării și pomii cu diamantul picăturilor pe stau încremenite, prinse de marea neanturnate. Mă gândii atunci: și ac al văzduhului, zămislit din stropi și din ca viața însuși — acum pălăie în stăvolt și acum se duce; dar nu e tocmai la a mântul dăinuirii scurte, care da un pe atât mai adânc, mai neașteles de sitor și de intens, aproape dureros, fructe

INFORMAȚIUNI

Cu ocazia unei expoziții

Zilele trecute s'a deschis — nu pentru mult timp — în sala de gimnastică a Școlii normale de fete din localitatea o expoziție datorită elevelor născute la Școala. Acolo trei secțiuni: desen și caligrafie, țesături și cusături naționale și artă culinară. Aranjamentul tuturor acestor trei secțiuni îți făcea impresia că te găsești într'unul din pavilionul unui întreg ținut, reprezentat într'un mare târg de mostre. Artă executată diferitelor produse expuse, precum și gustul lor estetic — în special la cusăturile noastre naționale — putea dovedi celui mai înverșunat dușman al nostru că poporul românesc este un popor de adevărați artiști. Inițiativa dnei Logier — directoarei școlii de a expune lucrările executate de către eleve în cursul anului, merită toată lauda. Munca dnei E. Ispravnic — profesoară de desen și caligrafie —, una din talentele picturii noastre; precum și a domnișoarelor Georgescu — maeștră de cusături naționale — și Halalai — profesoară de menaj — socotim că se va ști să fie răsplătită de către cei în drept, dându-le posibilitatea a vedea în cel mai apropiat viitor repetarea cât mai des a unor astfel de manifestări artistice din partea viitoarelor educatoare a generațiilor ce vor veni.

Personale

D. I. I. Georgescu — prefectul județului — a sosit în localitate reluându-și activitatea și primind în orele obișnuite.

Dela autorități

La subprefectura locală s'a terminat întocmirea tablourilor funcționarilor și pensionarilor, cărora urmează să li se distribuie zahăr cu preț redus. Data distribuirii se va anunța la timp.

Prin Deciziunea Ministerială No. 10432/923 dată pe baza art. 76 din legea vânătorii se aprobă în urma avizului consiliului de avocați să se pieltă vânătorii ucis la epocile prohibite sau în contradicție cu dispozițiile legii vânătorii să fie confiscate și să fie tratate în consecință drept corpuri delictive.

Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale, dădu la cunoștință publică că prin decizia No. 14393 din 11 Iunie 1924, s'a hotărât ca de timp de 6 luni, — cu începere dela 15 Iunie 1924, c. — să nu se acorde nici o autorizație pentru apelurile de contribuția benevolă a publicului sub orice formă și în orice scop.

Dela poliție. Eri au fost înaintați autorităților judecătorești, indivizii Beregygnat și Iosif Popovici care s'au dovedit că au insultat și lovit un sergent de stradă pe când era în exercițiul funcțiunii.

Organele polițienești au arestat pe indivizii Sanda Ioan și Retki Mihai, care fiind angajați ca lucrători în fabrica de textile din localitate, au reușit să sustragă între timp, ca pachete de bumbac, cauzând fabricii o pagubă de 3000 lei. După dresarea actelor vor fi înaintați Parchetului.

Pașapoarte nu se pot obține fără avizul Cercului de recrutare.

Se aduce la cunoștința generală: Persoanele interesate de a obține pașapoarte, sunt obligate a prezenta DOVADA de la Cercul de recrutare, a care să se arate situația sa materială.

Pentru a obține această dovadă ei interesați se vor adresa cercului de recrutare prin petiții semnate de înșuși petiționarul, la care se anexează documentele militare ce are, sau în lipsă actul de naștere.

Aceste cereri se fac personal și numai de către cei interesați nefiind în nici un caz permis intervenția unor persoane, decât dacă au procurat legalizată.

Agentele de vapoare nu pot interveni pentru asemenea cereri pe care nu strâng de la cei interesați.

Toate cererile se rezolvă în ordinea primirii și dovezile se predau numai în mâna petiționarului.

Termenul de primirea dovezilor de prezentare cererii este aproape 3 săptămâni. — Comand. Cercului de Recrutare Arad: Colonel (ss) Georgescu.

Măine, 20 Iunie a. c. la orele 5 a.m. la Școala Normală de fete din localitate va avea loc un frumos festival cu cântări de cor, plamății și dansuri naționale. Concernd strălucita operă de cultură națională pe care acest institut o dezvoltă în această regiune dela frontiera apuseană a țării, nu ne îndoiim că public românesc va onora cu prezența sa numeroasă străduințele acestei școli.

REDAȚIONALE. Până la un nou aviz rugăm pe toți colaboratorii și corespondenții noștri să-și adreseze scrisorile la „Hotel Central“, pe numele dlui Ioan Montani, directorul nostru.

Înaintări și numiri în magistratura județului.

Judecătorul Wilhelm Kiss dela judecătoria de ocol Nădlac, este înaintat din clasa de salarizare VII. 3 în cea pe VII. 2 în funcțiunea ce ocupă. Judecătorul dr. Cornel Pop dela acesteia judecătoria de ocol, e înaintat din clasa VII. 3 în cea de VII. 2. Judecătorul Iuliu Lorinczi dela judecătoria din Chișineu, e înaintat din clasa VII. 3 în VII. 2 în funcțiunea ce ocupă. — Rigurozant în drept Simion Demian e numit la tribunul local de notar, în clasa de salarizare IX. 2. — Postul de notar public în curând înființat la Halmagiu s'a întregit cu notarul public Bela Barabas din Sft. Martin, jud. Târnava-Mică.

Tratativele cu Vaticanul în chestiunea Concordatului

D. C-tin Banu, delegat de guvern să înceapă la Roma tratativele cu vaticanul spre a pune la punct chestiunea Concordatului, a comunicat că a fost primit cu o deosebită bună-voință de către Vatican.

D-sa a început discuțiile cu cardinalul Gaspari, secretarul de stat pentru afacerile externe al Vaticanului, care s'a arătat foarte dispus să ajungă la rezolvarea chestiunilor asupra cărora au început tratativele.

O bună parte din punctele discutate până acum de d. Banu cu cardinalul Gaspari, în chestia Concordatului, atât cât a avut mandat din partea guvernului, au fost tratate în mod favorabil pentru noi.

Cardinalul Gaspari a oferit un dejun în cinstea d-lui Banu, la care au luat parte, pe lângă numeroși reprezentanți ai Vaticanului și ministrul României cu personalul legăției.

Evenimentele din Italia

— Cazul Matteotti —

Cititorii noștri cunosc chestiunea: un deputat opoziționist, Matteotti, a cărui activitate contraria interesele fasciștilor, a dispărut fără de urmă. S'au ridicat acuzații mai mult sau mai puțin precizate; unii fasciști au fost acuzați că au răpit pe Matteotti, l-au dus nu se știe unde și l-au asasinat ascundându-i corpul. Nu s'a putut însă dovedi nimic și totuși incidentul a căpătat atâta gravitate încât sgomotul a trecut hotarele Italiei. Cum era și firesc, o campanie furibundă de înșușări și de acuzații a pornit din taberile anti-fasciste din toate țările. Abilitatea lui Mussolini nu s'a desmințit nici de data aceasta. Dictatorul Italiei a luat imediat poziție: a dezaprobat categoric asasinatul, a promis condamnarea la moarte a atentatorilor și a cerut și obținut demisia a doi dintre colaboratorii săi, compromiși în această afacere.

Precum se vede, acest asasinat nu îndestul de lămurit nici măcar în ce privește mobilurile lui, este în realitate un simplu pretext și nu adevăratul motiv al mișcării antifasciste care mocnea liniștit în Italia. Nu trebuie să se uite că partidul socialist din Italia era cel mai tare din

toată Europa apuseană și că numai Mussolini reușise să-l reducă la ultima expresiune. Pe urmă, meseria de dictator este destul de grea și de istovitoare ca să poată fi multă vreme practică de un singur om împotriva tuturor drepturilor, instituțiilor și uzanțelor constituționale. Mussolini are îndoită sarcină de a nu nemulțumi masele și de a ține în frân pe partizani cari, firește, nu înțeleg toți să beneficieze de imensa putere a dictaturii numai în folosul binele obștesc și nici nu cunosc toți limitele la cari trebuie să se oprească aplicarea unei puteri ilimitate. Dictatorul a știut să-i domineze pe toți prin sfidare și mijloace temerare: a umilit Camera și Senatul, le-a dizolvat apoi, și-a ales un alt parlament al său și astăzi se pare că înșiși partizanii îi crează neplăceri.

Vom asista desigur la o amplificare a campaniei împotriva fasciștilor și duels va lua un caracter european, într'un cât de rezultatul lui depinde întârzierea sau slăbirea curentelor extreme cari predomină azi politica europeană: naționalismul cu caracter fascist sau socialismul comunist.

Paricidul din comuna Vârșandul-Vechiu

Criminalul condamnat la 12 ani muncă silnică

Ziarele au vorbit la timp despre paricidul întâmplat în luna Februarie a. c. când individul Gh. Crișan în etate de 18 ani a omorât în timpul somnului pe tatăl său, aplicându-i mai multe lovituri de cuțit în pântec. Cazul fiind judecat în ziua de 19 de către tribunalul din localitate, criminalul Gh. Crișan a fost con-

damnat la 12 ani muncă silnică. Femeia Lena Vițlar care se spune, — că ar fi fost autoarea morală a acestei odioase crime, indemnând pe fiu să-și omoare tatăl, neputându-se dovedi această acuzație a fost achitată. Condmanatul și procurorul au făcut apel.

Cedarea unui teren pentru construirea căminului studentesc

Ministerul de Interne cu No. 3464 a aprobat hotărârea prefecturii orașului și județului Arad relativă la cedarea unui teren în suprafață de 1660 stajeni pătrați, comisiei școlare liceului „Moise Nicoară“ spre a se construi pe el un cămin studentesc.

Schimbul de comune între Iugoslavia și România

Monitorul Oficial publică decretul regal, prin care guvernul este autorizat să ratifice și să execute protocolul încheiat la Belgrad, la 24 Noiembrie 1923, privitor la câteva insule de pe Dunăre și schimbul de comune între România și Iugoslavia. De asemenea publică și textul protocolului.

Menținerea în serviciu a profesorilor pensionari

S'a promulgat legea prin care membrii corpului didactic cari ar trebui să fie puși la pensie din cauza limitei de vârstă în cursul anului 1924 și în cursul anului 1925, vor putea fi menținuți în serviciu, după a lor cerere, încă doi ani.

Ministerul va examina și soluționa fiecare caz în parte, luând și avizul: pentru profesorii universitari al consiliului profesoral al facultății respective; pentru profesorii secundari al consiliului inspectorilor generali al învățământului secundar; iar pentru institutori și învățători al consiliului inspectorilor generali al învățământului primar și uormal.

Asasinarea lui Radici

Viena, 19 Iunie. — Telegramme din Moscova anunță, că acolo a fost ieri asasinat Radici șeful partidului țărănist croat. — Dacă s'ar adevăra această știre, în Iugoslavia sunt de așteptat mari sbuciumări politice.

Corpurile Legiuitoare

Sedințele dela 18 Iunie

D. M. G. Orleanu a deschis ședința la orele 3 d. a. Pe banca ministerială d-nii; general Mărdăreșu și N. N. Săveanu.

Chestiunea „trustului hârtiei“

D. CONST. I. C. BRATIANU adresează următoare comunicare:

Domnul Ioanțescu, a anunțat d-lui ministru de industrie o interpelare în privința situației privilegiate a fabricelor de hârtie, care amenință cultura națională. D-sa nu se mărginește să anunțe interpelarea dar o dezvoltă în parte, vorbind de camuflajul beneficiilor și legându-se în mod special de Societatea „Letea“.

Având așezat că se bazează pe cifre oficiale citează în parte fals cifre de ale comisiei de impunere a beneficiilor, cifre din care scoate concluzii și mai false. Conchide că industria hârtiei sugrumă presa și cultura.

Spre a restabili adevărul în această chestiune atât de susceptibilă de a alarma presa, am cerut și eu să dezvolt o interpelare către domnul ministru de industrie.

În urma comunicării d-lui deputat Ioanțescu, au început zările o violentă campanie în contra fabricelor de hârtie, la care cu greu fabricile pot răspunde pentru că acele ziare, în disprețul legii, care dă dreptul pentru publicarea răspunsului, refuză să-l publice, ca să nu se poată dovedi cititorilor netemeinicia unor afirmațiuni nefondate. În ședința de ieri, d. Ioanțescu, cere urgența asupra dezvoltării interpelării, afirmând că Camera a votat urgența.

Deși această afirmație nu este exactă, totuși mă asociez și cu cererea d-lui deputat, dorind ca și înaintea d-voastre ca și înaintea Senatului din 1921, să arăt cât de pătimase și neexacte sunt afirmațiile ce se fac într-o campanie de speculație politică.

Aștept cu nerăbdare ziua când lumină se va face și rog pe d. ministru de industrie să ajute să se facă mai repede.

Alte comunicări

D. ȘTEFANESCU-Botoșani, face o comunicare guvernului în chestiunea ridicării nejustificate a prețului zahărului pe piața internă. În acest scop cere d-lui ministru al industriei să ia măsuri contra speculatorilor.

D. dr. JINU roagă pe d. ministru al instrucțiunii să binevoiască a-i pune la dispoziție originalul protestului rectorului universității din Buc. în vederea dezvoltării unei interpelări, relativ la limitele autonomiei universitare pe de o parte, iar pe de altă parte relativ la prerogativele constituționale ale parlamentului, de a propune legi, sau de a modifica legile existente în ori și ce materie, chiar și în materie de înființare de catedre și nominațiuni universitare, mai ales când anumite lacune ale învățământului superior, prin tendința lor la cronicitate cer într'un mod imperativ o cât mai grabnică și radicală soluționare, în interesul educației tinerimii universitare și viitorului acestui stat.

PARINTELE DRAGHICI (țărănist) comunică Camerei că cu ocazia grindinei din ziua de 16 Iunie comuna Băleni jud. Olt a fost complet distrusă, precum și toată recolta sâtenilor și roagă sprijinul guvernului pentru ajutorarea sinistrăților.

Legea energiei

Intrându-se în ordinea de zi se continuă discuția generală asupra legii energiei.

Cuvântarea d-lui deputat I. Ionică

D. I. IONICA își exprimă recunoștința că s'a adus această lege menită să dea industriei naționale o cât mai largă extindere. Recunoaște marile avantaje ale legii, cari prevăd prelucrarea la sursă a energiei și atrage atențiunea legiuitorului asupra felului cum aceste energii vor trebui să fie utilizate pentru a se obține într'adevăr maximum de factori de energie. Apelează la toate partidele fără diferență să aprobe această lege, care este bună și folositoare țării. (Aplauze prelungite).

D. VIRGIL MADGEARU intrând în analizarea proiectului de energie, găsește că articolul 2 arată, cum că ministrul de industrie va întocmi un program de felul cum se va distribui energia și tocmai în acest program vede d. Madgearu o m-noperă a guvernului prin acordarea de concesiuni celorlora cărora guvernul va crede de cuviință.

În ce privește partea doua a proiectului privitoare la uzinele electrice vorbitorul constată că nu există un program și că nu s'a atins, la acest capitol, bazele proble-

mei, care să cuprindă toate necesitățile exploatarei.

D-sa face o scurtă descriere a modului cum a fost legiferată problema energiei în alte țări evidențiind diferența de concepție între proiectul de azi și cele din țările occidentale.

De asemeni d-sa combate sistemul divizării irigației și navigației de forță hidrolică spunând că se vor favoriza societățile liberale cărora li se vor concesiona căderile de apă. Referitor la acordarea permiselor de studiu, găsește că termenul de 2 ani pe cât se dau, este scurt și afară de aceasta putându-se retrage și în acest interval permisul, privează de siguranță pe concesionarul permisului.

Senatul

Ședința dela 18 Iunie

Ședința se deschide la ora 3.30, sub președinția d-lui M. Pherekyde.

Pe banca ministerială d-nii Al. Constantinescu, Tancred Constantinescu.

Comunicări

D. IGNATIE MIRCEA citește raportul de verificare a socotelor chesturei care se aprobă.

D. X. ERACLIDE roagă guvernul să ia măsuri pentru construcția cât mai urgent a liniilor ferate Tg. Neamț—Pașcani, Slănic—Tg. Ocna și Dorohoi—Cernăuți prin Mihăileni pentru ca legătura să se facă prin Iași.

Improprietărilorile

D. I. TRUFIN spune că ministerul agriculturii a dat o circulară cu privire la revizuirea improprietărilor care a produs nesiguranță printre sâtenii improprietăriți. Agronomii s'au pus acum să verifice toate improprietățile așa că sâtenii n'au siguranța pământului lor.

D. AL. CONSTANTINESCU, ministrul agriculturii și domeniilor, spune că toți acei trecuți pe tablourile de improprietărire sunt definitiv improprietăriți pe bucată lor de pământ, așa că nu trebuie să aibă nici o grijă. (Aplauze).

Cât privește de circulara de care a vorbit d. Trufin, ea a fost dată în urma unor abuzuri ce mi s'au semnalat că s'au făcut cu improprietărire. Sunt unii înalți funcționari, magistrați, negustori, într'un cuvânt oameni necultivați de pământ cari n'au nici un drept a fi improprietăriți și eari totuși au căpătat pământ prin fraudă. Împotriva acestora s'a ordonat o cercetare. După ce se va constata cine sunt improprietăriți pe nedrept, vom veni cu măsuri legislative să le luăm pământul și să-l dăm sâtenilor cari n'au fost improprietăriți. (Vii aplauze).

Sinistrații din Olt

D. AL. BELETTI spune că în județul Olt furtuna și ploile torențiale au făcut mari stricăciuni semănăturilor din unele sate. Roagă guvernul să ajute pe cei sinistrați.

Învățământul silvic

D. N. G. Popovici spune că s'ar intenționa ca pe lângă școala politehnică din Cluj să se creeze o secție de silvicultură. D-sa nu înțelege necesitatea unei asemenea secțiuni nici la Timișoara nici la Cluj.

DI AL. Constantinescu ministrul agriculturii și domeniilor, spune că avem două școli politehnice, una la București și alta la Timișoara. Nici nu m'am gândit la înființarea unei secții de învățământ superior silvic la Timișoara, și cu atât mai puțin la Cluj unde nici nu există școala politehnică.

D. N. G. Popovici roagă să i se pună la dispoziție actele pe baza cărora d. D. Patrășcanu a fost scos din învățământ.

Se votează legea prin care epitropia bis, Sf. Împărați din Tg. Jiu este autorizată a ceda un teren pentru construirea școlii normale.

Se continuă apoi discuția pe articole a legii minelor.

Articolele 98 și 99 se votează fără discuție.

Ședința continuă.

Artistice Culturale

Radiolog care se jert- fește pentru știință

Ferraza. — Ieri a murit în localitate doctorul Eduard Dreyfus, originar din Germania. Trăia în Ferraza de mai mulți ani, într-un cabinet de radiologie. Moartea i-a fost cauzată de slăbirea organismului în urma numeroaselor și importanțelor cercetări radiologice. Era profesionist de mare valoare.

D-nul prof. univ. M. Dragomirescu la Arad

În 22 c. la orele 5 după amiază, d. Mihail Dragomirescu profesor, la universitatea din București va ține în sala mare a Palatului Cultural din localitate o conferință despre Caragiale. Prețul de intrare — be-nevol.

Publicul arădan e invitat să ia parte în număr cât mai mare.

Un monument național lui Barres

Paris. — Un comitet care grupează elita intelectuală a Franței, a luat hotărârea să ridice pe colina din Sion—Vaudemont un monument scriitorului Maurice Barres.

Executarea monumentului va fi încredințată, după cum se vestește din Paris, marelui sculptor Bourdelle.

„Convorbiri literare“

A apărut numărul pe luna Mai al „Convorbirilor Literare“ cu colaborarea d-lor Gh. Adamescu, I. Bianu, Marcel Romanescu, Dr. G. Z. Petrescu, G. Dumitrescu, P. N. Panaitescu, Barbu Solacolu etc. . . Cronici și recenzii bogate.

A apărut numărul 7-8 al revistei „Lamură“

cu colaborarea d-lor: Nichifor Crainic, A. Cotruș, V. Voiculescu, A. Lupu Antonescu, Gib. I. Mihaescu, I. Simionescu, I. Agârbiceanu, Ap. D. Culea etc.

Cronica bogată ca întotdeauna. O recomandăm, cu toată căldura, cititorilor noștri.

Operile

lui Mihail Sadoveanu

care s'a bucurat totdeauna de dragostea și admirația publicului cititor din Ardeal, în urma obținerii premiului național de literatură, au ajuns să pasioneze din nou pe iubitorii de literatură bună. Volumele cari ne-au încântat adolescența sunt din nou în mâinile tuturor.

Ogra (jug. Târnava-Mică) în fiecare Vineri.

4 târguri anuale de vite și mărfuri în aceeași localitate, primul în zilele de Luni, Marți, Miercuri și Joi după Paștile romano-catolice, al doilea între 15 și 18 Iunie, al treilea între 13 și 16 Septembrie și al patrulea între 15 și 18 Dec.

Lăcustele distrug semă- năturile în Ardeal

Brașov, 18. — În urma ploilor recente cari au căzut în județ și în centrul Ardealului, asupra mai multor localități din județele Mureș-Turda, Cojocna și Turda-Arieș s'a abătut un adevărat potop de lăcuste. Au fost distruse semănăturile în județul Cojocna, în apropiere de Huedin, în județul Turda-Arieș pe o distanță de 10 km. între comunele Cevadislea și Petridul și în județul Mureș-Turda pe valea Mureșului.

Devizele și valuta.

R a d o r. 19. Iunie.

Zürich: Deschiderea: Inchiderea:

Berlin:	134.50	—	135
Amsterdam:	211.50	—	21190
New-York:	565.75	—	565.50
Londra:	2446	—	2446
Paris:	3045	—	3055
Milano:	2455	—	2450
Praga:	1668.75	—	1665
Budapesta:	63.75	—	65
Belgrad:	670	—	667.50
București:	247.50	—	247.50
Varșovia:	—	—	—
Viena:	7968.75	—	7968.75

Locuitorii arădani respinși la înecatâtenire.

Pentru curiozitatea publicului cititor, dăm mai jos numele locuitorilor arădani cari au fost respinși la înecatâtenire în scriptele orașului Arad. Cu relațiuni vom reveni în numărul de mâine.

Kovacs Ludovic și familia, D-soara Walder Emilia, Văd. lui Walder Serena, Văd. lui Prinț Bodog Ernestin, D-nei Luiza Silbernagel nasc. Aldan, Văd. lui Molnar Francisc și familia, D-soarei Kopp Valeria, D-soarei Kopp Irina, Petru Băd, Văd. lui Carol Turk nasc. Rosenthal, Nagy Andrei, Grecsner Carol și familia, Kiss Alexandru și familia, Krenmayer Antoniu și familia, Moeck Rudolf, Pfaffinger Iosif și soția, Popa Ioan și soția, Ișfan Traian, Văd. lui Alexandru Zubreczky și familia, Văd. lui Plesz Iosif, Kohn Iacob și familia, Cleco Francisc și familia, Văd. lui Pollak Adolf nasc. Stern, D-nei Livia Luță, Văd. lui Behall Augustin și copii, Văd. lui Bun Ioan, Pfeifer Antoniu, Văd. lui Szeneszy Coloman, Moldt Francisc, D-nei Dobsa Rozalia, Văd. lui Gebauer Iosif, Văd. lui Novak Francisc, Văd. lui Auer Hugo, Goldstein Laura, Soția lui Valo Adalbert, Vobetzky Vencel și familia, Părvanov Rista și familia, Anghel Nicolae și familia, Soția lui Birș Lazar, Dr. Timar Andrei, Văduva Lencușia Andrei, Dr. Kardos Geza și soția, Weintritt Toma, Friedmann Jacob, Vădovszki Gustav, Rosenfeld Geza, Văd. Kiss Iuliu, Bogyo Arcadie, Steiner Ignat, Văd. Janca Carolina, Brandesz David, Sebok Pavel, Deichlinger Armin, Pancovici Ioan, soț. lui Szendrei Ioan, Nadasdy Aranka, Stern Pavel, Stern Petru, Jigovici Stefan, Nagy G. Ioan, Szabo Elisaveta, Tisza Ioan, Nied Iosif, Emerling Carolina, Kahlik Ioan, Feher Ladislau.

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

Curiozități științifice.

E o lege periodică a boalelor și a războaielor?

Lucrul acesta îl afirmă în „Chronique Médicale“ din Paris, Louis Chaplain care scrie că revenirea unor epidemii are loc în formă periodică la intervale de 45 ani și coincide cu maximul (sau, pentru anumite boale, cu minimul) de activitate solară (pete). Boalele ar fi în asemenea cazuri efectele secundare a atari maxime perioade de activitate solară în timp ce efectul principal ar fi dat de o schimbare a mediului climateric, cu recoltă săracă, cu hrană rea, cu micșorare în rezistențele organice. Autorul curiosului studiu a făcut constatări analoge în ce privește revenirea periodică a războaielor și a revoluțiilor (la fiecare 45 de ani în medie) corespunzând de asemenea maximului de pete solare, și citează R în sprijinul tezei sale o surprinzătoare serie de date istorice. În cazul războaielor fenomenul ar fi încă și mai misterios decât în cel al boalelor și ne duce cu gândul înapoi la afirmațiile astrologilor antici.

Noui cratere pe Vezuviu

Roma, 18 — Două noi cratere s'au deschis pe flancurile Vezuviului și de câteva zile varsă o lavă abundentă.

Din această cauză pantele vulcanului au fost interzise accesului turiștilor.

Economice.

Revizuirea împrumutărilor fără drept

În urma informațiilor primite la casa centrală a împrumutării din diferite județe, privitor la revizuirea celor fără drept de împrumut, s'a constatat că s'a dat de către organele de execuție o interpretare cu totul alta decât cea adevărată. Prin aceasta s'a adus turburare între împrumutăriți, care au putut să creadă că e vorba de revizuirea tablourilor de împrumut.

În consecință Casa Centrală a împrumutării a făcut cunoscut Prefecților și consilierilor agricoli că revizuirea privește numai persoanele cari după lege nu puteau să fie împrumutăriți, ca și proprietarii de moșii, magistrați, medici, avocați, mari comercianți, funcționari, funcționari ad-tivi superiori și cari totuși au fost trecuți pe tablourile de împrumutăriți și au obținut pământ.

În acest scop, se va examina tablourile celor împrumutăriți, fără a-i convoca pe aceștia și se va întocmi un tablou de cei îndeobște cunoscuți ca împrumutăriți prin vădită fraudă la lege, indicând pentru fiecare ocupațiunea ce are fiecare.

Întreaga lucrare se va face numai de Consilierul agricol personal împreună cu prefectul județului, excluzând cu desăvârșire orice amestec al organelor subalterne, cărora li se va da imediat ordine precise de a înceta orice acțiune întreprinsă prin interpretarea greșită a ordinelor.

Totodată se va aduce la cunoștință împrumutăriților că măsura luată nu privește întru nimic pe sătenii împrumutăriți, drepturile legal câșigate ale acestora nefiind puse în discuțiune și neputând fi în nici un fel atinse.

Crearea unui serviciu de studiu al materialelor industriale

În ministerul Industriei și Comerțului, Direcțiunea Generală a Studiilor și Legiferărilor Economice, de sub conducerea d-lui dr. St. Chicos, s'a înființat un serviciu al Studiilor Materialelor Industriale, pentru revizuirea întregului ansamblu de studii și cercetări de materiale produse în țară, precum și pentru completarea acestora cari lipsesc, în scopul de a pune în adevărata lor lumină diferite calități și întrebunțări a acestor produse, pentru a înlesni și dezvolta in-

dustria națională. Studiile științifice, cercetările și încercările de materiale se vor face în laboratoarele Școlii Politehnice din București, Institutului Geologic și altele.

Noul serviciu este pus sub conducerea d-lui ing. M. Vasilu.

CEREALE

17 Iunie

Orzul e susținut. Porumbul în continuă scădere și aproape fără cumpărători.

S'au vândut:

Braila: orz 46.000 lei, ovăz 39.000 lei, porumb 43.500 lei, grâu 64.000 lei vagonul.
Galați: orz 46.000 lei, ovăz 39.000 lei, porumb 43.500 lei, grâu 64.000 lei vagonul.
Siliștră: porumb 42.500 lei vagonul.
Constanța: orz 46.000 lei, porumb 44.500 lei, grâu 64.500 lei vagonul.
Giurgiu: porumb 42.500 lei vagonul.
Oltenița: porumb 42.000 lei vagonul.
Călărași: porumb 42.500 lei vagonul.
În Basarabia: orz 46.000 lei, porumb 44.500 lei vagonul.

Mișcarea Porturilor.

Exportul prin portul Constanța

Vap. Negoati Bahari sub pavilion otoman spre Turcia încărcat cu 124775 kg. porumb, expeditor Soc. Continentală.

Vap. Pr. Maria sub pavilion român spre Grecia încărcat cu 64350 kg. grâu, 9999 porumb, expeditor T. Zacea.

Importul prin portul Constanța

Vap. Teodosia sub pavilion german din Hamburg încărcat cu 747 kg. manufactură; 1149269 kg. fierărie; 27204 kg. coloniale; 3802 kg. obiecte de librerie; 49980 kg. tabla; 32445 kg. articole de cismărie; 4372 kg. articole de vopselărie; 079 kg. geamuri.

Vap. Constantinopol sub pavilion italian din Genova încărcat cu: 66508 kg. manufactură; 4200 kg. fierărie; 6721 kg. coloniale; 451 kg. articole de librerie; 62512 kg. articole de cismărie; 22755 kg. articole de fier și mașini; 7245 kg. uleiuri.

Târguri de vite și mărfuri

Ministerul de domenii a aprobat deschiderea următoarelor târguri:

Un târg săptămânal de vite și mărfuri care va funcționa în comuna

Reduceri pentru sezonul de vară! Reduceri pentru sezonul de vară!

Până la 10 Iulie

vinde cu reducere de

15% V. MISSIR FII & Co. S. A.
sucursala Arad.

Reducerea aceasta privește toate articolele din magazinul nostru. Priviți galantarele noastre căci, și la acele prețuri facem o reducere de 15 procente.

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)